



Online Actualiteit

De stand van ons nieuw Burgerlijk Wetboek

1. Inleiding

Ons Belgisch privaatrecht kent een lange geschiedenis, de basiswetgeving dateert immers uit 1804. De wet van 13 april 2019 tot invoering van een nieuw Burgerlijk Wetboek ([BS 14 mei 2019](#)) (hierna: BW) zorgt voor verandering. Dit nieuw Burgerlijk Wetboek is grotendeels een codificatie van ons recht in de praktijk. Het Wetboek werd opgedeeld in tien boeken, waarvan enkele al in werking zijn getreden. Hieronder vindt u een overzicht van elk boek met bijhorende toelichting en een stand van zaken.

2. Boek 1 : Algemene bepalingen

Boek 1 bevat de algemene bepalingen die van toepassing zijn op het volledige nieuw Burgerlijk Wetboek, tenzij anders bepaald. Dit boek bevat voornamelijk definities en verduidelijkingen bij bepaalde begrippen.

Boek 1 werd ingevoerd door de wet van 28 april 2022 ([BS 01/07/2022](#)) en trad in werking op 1 januari 2023.

3. Boek 2 : Personen, familie en relatievermogensrecht

Boek 2 zal uit drie titels bestaan: (1) personen, (2) familie en (3) relatievermogensrecht. Momenteel is enkel nog maar titel 3 met betrekking tot de bepalingen inzake huwelijksvermogensstelsels in werking getreden. Het is nog wachten op de bepalingen inzake wettelijk samenwonen, die ook deel zullen uitmaken van titel 3.

De codificatie van titel 3 heeft gezorgd voor een verduidelijking van de regels met betrekking tot het wettelijk stelsel inzake de eigen en de gemeenschappelijke goederen van de echtgenoten. Er is ook voorzien in een concreet wettelijk kader voor degene die opteren voor een scheiding van goederen en clausules die echtgenoten in hun huwelijkscontract kunnen opnemen. Op die manier is het mogelijk de scheiding van goederen te verzachten.

Boek 2, titel 3 werd ingevoerd door de wet van 19 januari 2022 ([BS 14/03/2022](#)) en trad in werking op 1 juli 2022. Voor de overige titels is er nog geen Wetsvoorstel.



Online Actualiteit

4. Boek 3: Goederenrecht

Boek 3 heeft betrekking op volgende thema's: zakelijke rechten, indeling van goederen, eigendomsrecht, mede-eigendom, burenrelaties (met hieronder: burenhinder, gemene afsluiting en erfdiensbaarheden), vruchtgebruik, erfpachtrecht en opstalrecht.

Hieronder vindt u een niet-limitatieve opsomming van de belangrijkste wijzigingen en aanvullingen:

- Er werd voor het eerst een definitie toegekend aan 'dieren' (**art. 3.39 BW**): "Dieren hebben een gevoelsvermogen en hebben biologische noden. De bepalingen met betrekking tot lichamelijke voorwerpen zijn op dieren van toepassing, met inachtneming van de wettelijke en reglementaire bepalingen". Op die manier krijgen dieren nu een apart statuut en worden ze niet langer louter als een voorwerp gezien.
- Bovenmatige burenhinder wordt nu expliciet geregeld in het BW (**artikelen 3.101 tot en met 3.102 BW**). De rechter kan aan de hand van deze artikels drie soorten compensaties uitspreken in geval van burenhinder, nl. (i) een schadevergoeding die de schade compenseert, (ii) een schadevergoeding die de kosten compenseert voor de maatregelen die worden genomen om het evenwicht te herstellen, of (iii) een bevel om de storende factor te verwijderen. De rechter zal echter steeds naar billijkheid dienen te oordelen welke compensatie het meest gepast is.
- De derdenrekening krijgt een wettelijke verankering. Dit is de aparte bankrekening die door notarissen, gerechtsdeurwaarders en advocaten, etc. wordt gebruikt om gelden van derden te ontvangen en door te storten. Door de wettelijke verankering zijn deze gelden beschermd ten aanzien van de schuldeisers van voormelde personen (**art. 3:37 BW**).
- Voortaan geldt een algemeen vermoeden van gemeenschap voor alle afsluitingen gebouwd langs of op de grenslijn tussen twee percelen. Dit vermoeden is evenwel weerlegbaar.
- Het wettelijk kader omtrent het terugvragen of halen van een zaak of dier die op onopzettelijke wijze op een naburig onroerend goed terecht is gekomen, wordt ook in boek 3 vastgelegd. Dit heeft als gevolg dat uw buur zich niet meer altijd op zijn 'absoluut' eigendomsrecht kan beroepen.
 - o Indien de bal van spelende kinderen op onopzettelijke wijze bij de burenen terecht komt, dient u aan te bellen en te vragen of u uw bal mag halen, maar wanneer de burenen niet thuis zijn of weigeren, mag u toch de tuin betreden.

Boek 3 werd ingevoerd door de wet van 4 februari 2020 ([BS 17/03/2020](#)) en trad in werking op 1 september 2021.



Online Actualiteit

5. Boek 4: Nalatenschappen, schenkingen en testamenten

Boek 4 heeft betrekking op nalatenschappen, schenkingen en testamenten. De teksten uit het oud BW werden in een meer samenhangende structuur gegoten met enkele kleine inhoudelijke wijzigingen:

- Inzake erfrecht: voor het wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik van de langstlevende wettelijk samenwonende partner met betrekking tot de gezinswoning wordt voortaan vereist dat het onroerend goed bij het openvallen van de nalatenschap van de erflater tot voornaamste gezinswoning diende.
- Attesten of akten van erfopvolging gelden voortaan als bewijs van erfgerechtigheid of erfgenaamschap ten aanzien van alle derden ter goeder trouw.
- De nietigheid van een notarieel testament laat de eventuele geldigheid als testament in internationale vorm onverlet.
- Er wordt expliciet voorzien dat algemene legatarissen en legatarissen ten algemene titel ook onder voorrecht van boedelbeschrijving kunnen aanvaarden en tevens deelgenoot zijn bij de verdeling.
- Met betrekking tot een erfovereenkomst wordt bepaald dat de informatievergadering ook elektronisch kan plaatsvinden en dat partijen bij de ondertekening van de overeenkomst kunnen worden vertegenwoordigd middels bijzondere authentieke volmacht, deze kan slechts worden verleend na één maand vanaf de informatievergadering. De informatievergadering is een vergadering waarbij de notaris bepaalde informatie en toelichtingen geeft over het ontwerp van erfovereenkomst.

Boek 4 werd ingevoerd door de wet van 19 januari 2022 ([BS 14/03/2022](#)) en trad in werking op 1 juli 2022.

6. Boek 5: Verbintenissen

Boek 5 bevat de bepalingen die van toepassing zijn op alle rechtshandelingen en rechtsfeiten die plaatsvinden vanaf 1 januari 2023. Dit boek heeft tot doel om een nieuw evenwicht te vinden tussen enerzijds de wilsautonomie van de partijen en anderzijds de rol van de rechter als de bewaker van de belangen van de zwakkere partijen en het algemeen belang. Hieronder worden enkele belangrijke nieuwigheden en codificaties in het nieuwe verbintenissenrecht besproken:

- Formulierenstrijd: Indien meerdere sets van tegenstrijdige algemene voorwaarden gelijktijdig van toepassing zijn op eenzelfde contractuele relatie, bepaalt Boek 5 dat beide sets van algemene voorwaarden gelijktijdig van toepassing zijn, tenzij deze onverenigbaar zijn. Bij onverenigbaarheid zullen de clausules elkaar uitschakelen, waarbij dan het gemeenrecht dient te worden nageleefd.



Online Actualiteit

- Misbruik van omstandigheden: In boek 5 wordt een nieuw wilsgebrek ingevoerd, namelijk “misbruik van omstandigheden”. Vóór de invoering werd dit reeds uitvoerig besproken in rechtsleer en rechtspraak onder de noemer ‘gekwalificeerde benadeling’. Het wilsgebrek houdt in dat er een kennelijk onevenwicht bestaat tussen enerzijds de prestaties van de contractspartijen, en dit als gevolg van misbruik door de ene partij van de omstandigheden die verbonden zijn aan de zwakkere positie van de andere partij.
- Prijsvermindering: Er wordt ook een nieuwe sanctie voorzien in het nieuwe verbintenissenrecht, namelijk de prijsvermindering. Deze sanctie heeft tot doel om onevenwichtige wederzijdse verbintenissen terug in evenwicht te brengen.

Boek 5 werd ingevoerd door de wet van 28 april 2022 ([BS 1/07/2022](#)) en trad in werking op 1 januari 2023.

7. Boek 6: Buitencontractuele aansprakelijkheid

Boek 6 zou verschillende bepalingen omtrent buitencontractuele aansprakelijkheid bevatten. De meest opmerkelijke nieuwigheden in het Wetsvoorstel vindt u hieronder:

- De afschaffing van het samenloopverbod tussen contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid.
- De afschaffing van de quasi-immuniteit van de uitvoeringsagent of hulppersoon die voortvloeide uit bovenstaande.

Op 8 maart 2023 werd het Wetsvoorstel ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers. Er dient nu eerst nog gestemd te worden over het Wetsvoorstel in de Kamer.

8. Boek 7: Bijzondere overeenkomsten

Boek 7 zal alle bepalingen bevatten met betrekking tot de bijzondere overeenkomsten (o.a. de koop, verhuur, schenking, borgtocht, etc.). Inhoudelijk is er momenteel nog niet veel gepubliceerd, aangezien dit boek nog volop in de ontwikkelingsfase zit.

De Commissie ‘overeenkomstenrecht’ is volop bezig met de voorbereidingen. Er werd nog geen Wetsvoorstel ingediend.



Online Actualiteit

9. Boek 8: Bewijs

Boek 8 bevat alle bepalingen omtrent het 'nieuwe' bewijsrecht. Hieronder worden de belangrijkste wijzigingen opgesomd;

- De hervorming heeft gezorgd voor een versoepeling, er is nu slechts een ondertekend geschrift vereist indien de rechtshandeling een waarde heeft van 3.500 EUR of meer, terwijl dit vroeger 375 EUR was. Doch is het niet onbelangrijk om ook voor transacties met een waarde kleiner dan 3.500 EUR een geschrift op te stellen, dit met het oog op het kunnen leveren van bewijs.
- De rechter kan sinds de hervorming de bewijslast in uitzonderlijke omstandigheden omkeren. Dit heeft onder andere tot doel te vermijden dat discussies in de rechtbank eindeloos blijven duren.
- Ook het bewijsrecht tussen ondernemingen onderling werd gedeeltelijk aangepast. De vrije bewijsvoering tussen ondernemingen onderling werd uitgebreid tot de vrije beroepers en landbouwers. Het bewijs tegen ondernemingen kan geleverd worden zonder geschrift, ook indien de rechtshandeling een waarde boven 3.500 EUR heeft.

Boek 8 werd ingevoerd door de wet van 13 april 2019 ([BS 14/05/2019](#)) en trad in werking op 1 november 2020. Dit was dan ook het eerste boek dat inwerking trad van het nieuwe Burgerlijk Wetboek.

10. Boek 9: Zekerheden

Boek 9 zal het zekerheidsrecht regelen.

De Commissies 'zekerheidsrecht' en de Commissie 'hypotheekrecht' werden in het leven geroepen en zijn momenteel bezig met de nodige voorbereidingen. Er werd nog geen Wetsvoorstel ingediend.

11. Boek 10: Verjaring

Boek 10 zal alle bepalingen met betrekking tot verjaring bevatten.

De Commissie 'verjaringsrecht' is volop bezig met de nodige voorbereidingen. Er werd nog geen Wetsvoorstel ingediend.

BEBOTAX BV
Jan STEURTEWAGEN
Steenweg Deinze 124 B
B-9810 NAZARETH

BTW-BE-0438.569.761
RPR GENT AFD. GENT



7 juli 2023
Jaar 2023 nr. 4

Online Actualiteit

Contactgegevens Bebotax

Ons kantoor is telefonisch te bereiken via onze vertrouwde vaste nummers:

Tel. 09/384.93.39 (2 lijnen)

Fax 09/384.87.78

GSM (2 lijnen):

lijn 1: 0496/97.22.10 ;

lijn 2: 0498/88.44.35 ; Dit is voor cliënten die mobiel bellen het goedkoopste alternatief.

Deze nummers ontvangen geen SMS-berichten.

E-mail: info@bebotax.com.